

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/108/2023
Identifikačné číslo spisu:	8622200832
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8622200832.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Pozemkové spoločenstvo lesov a pasienkov obce Brusnica, so sídlom Brusnica 44, Kolbovce, IČO: 31 305 776, zastúpeného: Mgr. Ondrej Barna, Zámocká 529/34, Stropkov proti žalovanému: W.. C. Č., narodený XX.L. XXXX, bytom J. XX, T., zastúpeného: JUDr. Dušan Maruščák, advokát, so sídlom Námestie SNP 538/1, Stropkov, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6C/16/2022, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/5/2023 zo dňa 27.marca 2023,takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) napadnutým uznesením (v poradí druhým uznesením) rozhodol:

„I. Nariaďuje toto neodkladné opatrenie:

I. Žalovaný je povinný zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu.

II. Žalovaný je povinný odovzdať žalobcovi alebo Okresnému súdu Svidník do súdnej úschovy evidenciu majetku žalobcu, účtovné závierky žalobcu za účtovný rok 2020 a účtovný rok 2021, hlavnú knihu účtovnej analytickej evidencie, vydané faktúry od 1.1.2020 do 31.12.2021 a zoznam vydaných faktúr od 1.1.2020 do 31.12.2021, prijaté faktúry od 1.1.2020 do 31.12.2021 a zoznam prijatých faktúr

od 1.1.2020 do 31.12.2021, bankové výpisy z účtu žalobcu od 1.1.2020 do 31.12.2021, mzdové listy žalobcu od 1.1.2020 do 31.12.2021, karty hmotného investičného majetku žalobcu, zmluvy uzavreté žalobcom s odberateľmi drevnej hmoty s prílohami, žalobcom vystavené ťažobné lístky od 1.1.2020 do 31.12.2021, ktoré sú v držbe žalovaného.

III. Žalobcovi priznáva proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

IV. Žalovaného poučuje, že môže podať žalobu vo veci samej za účelom usporiadania vzájomných sporných práv a povinností vo vzťahu k žalobcovi. Stranami sporu vo veci samej budú tie subjekty, ktorým bude svedčiť aktívna a pasívna vecná legitimácia z hľadiska uplatniteľného hmotného práva. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, 2 písm. d), § 326 ods. 1, § 328 ods. 1 až 3, § 329 ods. 1, 2, § 330 ods. 1, 2, § 331 ods. 2, § 332 ods. 1, § 336 ods. 1, § 337 ods. 1, 2, § 391 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 16 ods. 1 až 4, § 21 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“).

3. Vo svojom odôvodnení uviedol, že žalobca sa podaným návrhom domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu a povinnosť odovzdať žalobcovi alebo Okresnému súdu Svidník do súdnej úschovy evidenciu majetku žalobcu, účtovné závierky žalobcu za účtovný rok 2020 a účtovný rok 2021, hlavnú knihu účtovnej analytickej evidencie, vydané faktúry od 01.01.2020 do 31.12.2021 a zoznam vydaných faktúr od 01.01.2020 do 31.12.2021, prijaté faktúry od 01.01.2020 do 31.12.2021 a zoznam prijatých faktúr od 01.01.2020 do 31.12.2021, bankové výpisy z účtu žalobcu od 01.01.2020 do 31.12.2021, mzdové listy žalobcu od 01.01.2020 do 31.12.2021, karty hmotného investičného majetku žalobcu, zmluvy uzavreté žalobcom s odberateľmi drevnej hmoty s prílohami, žalobcom vystavené ťažobné lístky od 01.01.2020 do 31.12.2021, ktoré sú v držbe žalovaného. Návrh odôvodnil tým, že žalobca je právnickou osobou, je zapísaný od 29.02.1996 v registri spoločenstiev Okresného úradu Stropkov pod registračným číslom R-0038/711 a bol založený podľa § 4 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách za účelom spoločného užívania spoločne obhospodarovaných nehnuteľností. Žalovaný bol od 14.10.2019 do 26.09.2021 predsedom výboru žalobcu. Dňa 26.09.2021 došlo na základe hlasovania členov žalobcu k zmene v personálnom obsadení jednotlivých orgánov s tým, že došlo aj k odvolaniu žalovaného z funkcie predsedu výboru žalobcu. Na výkon funkcie predsedu výboru žalobcu bol dňa 26.09.2021 zvolený E. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. C., XXX/XX, D.. Novozvolený predseda sa spolu s ostatnými členmi výboru žalobcu po nástupe do funkcie chcel oboznámiť s dokumentáciou žalobcu, teda najmä s jednotlivými už existujúcimi rozhodnutiami orgánov žalobcu, už existujúcou zmluvnou dokumentáciou, už existujúcou účtovnou dokumentáciou, stavom hnutelných vecí patriacich žalobcovi a iným súvisiacim materiálным vybavením, ktoré je predpokladom pre riadny výkon orgánov žalobcu a riadne hospodárenie so spoločným majetkom žalobcu. Listom s názvom „Oznámenie o zvolení nového predsedu a výzva na odovzdanie dokumentácie a materiálneho vybavenia“, zo dňa 27.10.2021 bol odvolaný predchádzajúci predseda žalobcu - žalovaný, vyzvaný na odovzdanie všetkých podkladov súvisiacich s činnosťou pozemkového spoločenstva, ako aj materiálneho vybavenia patriaceho do majetku žalobcu. Odovzdanie dokumentácie bolo možné uskutočniť protokolárnym odovzdaním, v navrhovanom termíne a so skutočným cieľom plynule nadviazať na predchádzajúce hospodárenie tak, aby bol zachovaný kontakt so zmluvnými partnermi, a aby mohlo spoločenstvo zodpovedne hospodáriť. Žalovaný si list prebral dňa 25.11.2021, žiadnu súčinnosť však neposkytol. Listom s názvom „Opakované oznámenie o zvolení nového predsedu a výzva na odovzdanie dokumentácie a materiálneho vybavenia“ zo dňa 03.12.2021 bol žalovaný opätovne vyzvaný rovnakým spôsobom na poskytnutie súčinnosti. Žalovaný si list prebral dňa 15.12.2021, žiadnu súčinnosť opäť neposkytol. Na základe vzniknutej situácie nie je možné kvalifikovane konať za žalobcu, objektívne nie je možné zistiť žiadne informácie o stave hospodárenia s

majetkom žalobcu. Ide o stav, ktorý nie je právnymi predpismi predpokladaný, keďže žiadna fyzická osoba si nemôže svojvoľne ponechať a mať neoprávnene v držbe najdôležitejšiu dokumentáciu takého subjektu práva, akým je žalobca. Ku dňu vzniku zákonnej povinnosti podať daňové priznanie (31.03.2022), to nebolo možné realizovať práve z dôvodu, že žalovaný neoprávnene zadržal a nevydal kompletnú dokumentáciu patriacu žalobcovi. V záujme predchádzania vzniku škôd v podobe pokút zo strany Správcu dane (vyrubením pokuty hrozí priama škoda od 30 eur do 16.000 eur) došlo k podaniu Oznámenia o predĺžení lehoty na podanie daňového priznania podľa § 49 ods. 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Nová definitívna a záväzná lehota na podanie daňového priznania uplynie 30.06.2022. Reálnosť hrozby vzniku škody je dôvodná a preukázaná nemožnosťou splnenia zákonnej povinnosti podať daňové priznanie pre nemožnosť oboznámenia sa s obsahom akejkoľvek dokumentácie súvisiacej s hospodárením žalobcu. Pre správnosť zúčtovania údajov pre podanie daňového priznania je v podmienkach žalobcu nevyhnutné poznať údaje najmenej za rok 2021 (ako účtovný rok, za ktorý je potrebné podať daňové priznanie) a za rok 2020 (ako účtovný rok, ktorý predchádza roku, za ktorý je potrebné podať daňové priznanie a z ktorého je potrebné vychádzať ako počiatočného stavu účtov, garančného fondu a podobne). Z dôvodu zmeny na rozhodujúcich funkciách v orgánoch žalobcu, terajší zvolení zástupcovia z radov členov nepoznajú detailný stav hospodárenia spoločenstva, rozsah a druh záväzkov a podobne, preto nemožno úplne detailne konkretizovať, akým spôsobom môže dôjsť k vzniku ďalších škôd. Už za tohto stavu sú osvedčené základné skutočnosti o pravdepodobnosti nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy (R 59/1996).

4. Žalobca zároveň s návrhom predložil výpisy z registra spoločenstiev, zápisnicu zo zhromaždenia zo dňa 12.09.2021, zo dňa 18.09.2021 a zo dňa 26.09.2021, oznámenie o zvolení nového predsedu a výzvu na odovzdanie dokumentácie a materiálneho vybavenia z 27.10.2021, doručenkú do vlastných rúk žalovaného, oznámenie o zvolení nového predsedu a výzvu na odovzdanie dokumentácie a materiálneho vybavenia zo dňa 03.12.2021, doručenkú do vlastných rúk žalovaného, oznámenie o predĺžení lehoty na podanie daňového priznania zo dňa 28.02.2022.

5. Uznesením č. k. 6C/16/2022-44 zo dňa 16.06.2022 (prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie) okresný súd nariadil neodkladné opatrenie v znení petitu, žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu a žalovaného poučil o možnosti podať žalobu vo veci samej za účelom usporiadania vzájomných sporných práv a povinností vo vzťahu k žalobcovi. Proti predmetnému uzneseniu podal žalovaný dňa 08.07.2022 odvolanie. Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 16Co/14/2022-67 zo dňa 26.09.2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.10.2022, zrušil uznesenie Okresného súdu Svidník, č. k. 6C/16/2022-44 zo dňa 16.06.2022 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie poukazujúc na rozsudok Okresného súdu Svidník č. k. 5C/23/2021-51 zo dňa 27.05.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.07.2022. Uvedeným rozsudkom súd rozhodol, že uznesenie zhromaždenia Pozemkového spoločenstva lesov a pasienkov obce Brusnica o odvolaní predsedu výboru pozemkového spoločenstva W.. C. Č. a všetkých členov výboru, všetkých členov dozornej rady a predsedu dozornej rady a uznesenie o voľbe nových členov výboru pozemkového spoločenstva, predsedu výboru, náhradných členov výboru, nových členov dozornej rady a predsedu dozornej rady sú neplatné z dôvodu, že pri zvolávaní zhromaždenia Pozemkového spoločenstva lesov a pasienkov obce Brusnica, IČO: 31 305 776 bol vykonaným dokazovaním preukázaný postup v rozpore so zákonom, resp. sú zjavné aj iné porušenia zákona súvisiace s úpravou hlasovania a rozhodovania pozemkového spoločenstva a preto prijaté rozhodnutia sú podľa názoru súdu neplatné pre rozpor so zákonom.

6. Podaním zo dňa 29.11.2022 žalobca okresnému súdu predložil dôkazy svedčiace o aktuálnej dôvodnosti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Uviedol, že od vydania zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu došlo k ďalšej zmene skutkového aj právneho stavu. Dňa 20.11.2022 sa uskutočnila schôdza valného zhromaždenia pozemkového spoločenstva, na ktorej došlo k opätovnému zvoleniu zástupcov žalobcu do funkcie. Žalobca má za to, že je tým jasne deklarovaná vôľa členov pozemkového spoločenstva, ktorí na tejto schôdzi výslovne požadovali oboznámenie sa s dokumentáciou, ktorú má nepretržite v držbe žalovaný, a ktorej vlastníkom nie je žalovaný, ale pozemkové spoločenstvo. Zároveň žalobca predložil súdu zápisnicu zo zasadnutia valného zhromaždenia zo dňa 20.11.2022, podľa ktorej došlo k odvolaniu členov výboru žalobcu (medzi nimi došlo aj k odvolaniu žalovaného) a oznam o zmene

zapísaných údajov v registri. Na základe vyššie uvedeného má žalobca za to, že je naďalej preukázaná neoprávnenosť disponovania dokumentáciou pozemkového spoločenstva žalovaným a trvá na dôvodnosti návrhu na vydanie neodkladného opatrenia.

7. Súd prvej inštancie mal na základe uvedeného za to, že reálnosť hrozby vzniku škody je dôvodná a preukázaná nemožnosťou splnenia zákonnej povinnosti podať daňové priznanie, nakoľko nemá k dispozícii žiadnu dokumentáciu súvisiacu s hospodárením žalobcu. Z dôvodu zmeny na rozhodujúcich funkciách v orgánoch žalobcu, terajší zvolení zástupcovia z radov členov nepoznajú detailný stav hospodárenia spoločenstva, rozsah a druh záväzkov, preto nemožno úplne detailne konkretizovať, akým spôsobom môže dôjsť k vzniku ďalších škôd. Súd sa tiež stotožnil s názorom žalobcu, že pri zachovaní tohto stavu hrozia aj iné škody na strane žalobcu, najmä v podobe nevyúčtovávania faktúr zmluvným partnerom v prospech žalobcu, prípadne neplnenie si vlastných záväzkov žalobcu voči iným subjektom. Žalovaný disponujúci kompletnou dokumentáciou tak má príležitosť vystupovať voči tretím subjektom naďalej ako predseda spoločenstva, preto je opodstatnené nariadiť žalovanému, aby sa zdržal akéhokoľvek konania v mene a na účet žalobcu. Neoprávneným prechovávaním osobných údajov členov spoločenstva zo strany žalovaného sú tiež ohrozené osobnostné práva jednotlivých členov spoločenstva. Napokon, každý člen má právo nahliadať do dokladov týkajúcich sa hospodárenia spoločenstva a vyžiadať si ich kópie. Žalobca osvedčil, že medzi stranami sporu existuje právny vzťah, ktorý vyžaduje okamžitú úpravu. Žalobcovi, z dôvodu, že nemá k dispozícii svoju kompletnú dokumentáciu, bezprostredne hrozí z vyššie uvedených dôvodov ujma. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, preto má súd za to, že hoci došlo rozhodnutím Krajského súdu v Prešove, a to uznesením č. k. 16Co/14/2022-67 zo dňa 26.09.2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.10.2022, k zrušeniu uznesenia Okresného súdu Svidník, č. k. 6C/16/2022-44 zo dňa 16.6.2022 a vráteniu veci súdu prvej inštancie, na základe predloženej zápisnice zo zhromaždenia dňa 20.11.2022 došlo k opätovnému odvolaniu žalovaného z funkcie predsedu pozemkového spoločenstva a k opätovnému zvoleniu členov výboru žalobcu do funkcie, tým došlo tiež k zmene rozhodujúceho stavu v čase opätovného vydania uznesenia súdu prvej inštancie. Preto súd návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel.

8. Okresný súd neuložil žalobcovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej, lebo predpokladal, že sa týmto neodkladným opatrením dosiahne trvalá úprava pomerov medzi stranami v požadovanej miere. Pre prípad, že by sa s takýmto právnym názorom nestotožnil žalovaný, v súlade s § 337 ods. 1 CSP súd prvej inštancie vo výroku IV. uznesenia poučil žalovaného o možnosti podať žalobu vo veci samej za účelom usporiadania vzájomných sporných práv a povinností vo vzťahu k žalobcovi.

9. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. 262 ods. 1 CSP.

Odvolanie a rozhodnutie odvolacieho súdu

10. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Uviedol, že je presvedčený, že tak ako v konaní sp. zn. 5C/23/2021 aj v tomto prípade budú uznesenia o odvolaní a voľbe nových orgánov žalobcu súdom vyhlásené za neplatné. Účelom neodkladného opatrenia je upraviť bezodkladne pomery medzi stranami sporu. Ako vyplýva z návrhu, tento bol podaný až 19.05.2022, pričom členovia boli zvolení ešte dňa 27.09.2021. Preto je len ťažko akceptovať neodkladnosť úpravy pomerov, ktorá je nevyhnutnou podmienkou pre nariadenie neodkladného opatrenia. Vzhľadom na závažnosť právnych následkov, ktoré zákon spája s nariadením neodkladného opatrenia, pričom podstatným spôsobom zasahuje do práv druhého subjektu, je nevyhnutné, aby súdy zodpovedne a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu zvažovali relevantnosť a nevyhnutnosť tohto zásahu do subjektívneho práva. Súd bez časového obmedzenia uložil žalovanému zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu. Takouto formuláciou neodkladného opatrenia súd do budúcnosti vylúčil žalovaného z možnosti, aby po jeho zápise ako predsedu za spoločenstvo konal, prípadne sa uchádzal a mohol byť zvolený za člena výboru žalobcu. Vo vzťahu k II. výroku napadnutého uznesenia uviedol, že žalovaný nemôže predložiť účtovnú závierku za rok 2021, ktorá sa mala spracovávať dňa 31.03.2022 a účtovné doklady vyhotovené po 27.09.2021, keďže v tom čase sa žalovaný na riadení spoločenstva

nepodielal. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietla.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne.

12. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie v čase jeho rozhodovania zistené skutočnosti vyhodnotil v súlade so zásadami podľa § 191 CSP a z nich vyvodil správny právny záver o splnení zákonných podmienok pre vydanie žalobcami požadovaného neodkladného opatrenia smerujúceho voči bývalému predsedovi žalobcu veriteľovi ohľadne povinnosti zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu a povinnosti odovzdať žalobcovi alebo súdu prvej inštancie do úschovy dokumentáciu špecifikovanú vo výroku II. napadnutého uznesenia.

13. Vyhodnotením rozhodujúcich skutočností odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že vo vzťahu k žalovanému sa povinnosti zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu a povinnosti odovzdať žalobcovi alebo do súdnej úschovy v návrhu špecifikovanú dokumentáciu, osvedčil žalobcu ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie existenciu skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia. Úlohou odvolacieho súdu v procese rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bolo preskúmať existenciu zákonných predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia.

14. Uznesenie súdu prvej inštancie týkajúce sa povinnosti zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu a povinnosti odovzdať žalobcovi alebo do súdnej úschovy v návrhu špecifikovanú dokumentáciu, je podľa odvolacieho súdu vecne správne, za súčasného záveru o správnosti rozhodnutia, preto v uvedenej časti podľa § 387 ods. 1 CSP vo vzťahu k žalovanému uznesenie potvrdil pretože žalovaný v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie neuviedol žiadne rozhodujúce skutočnosti, spôsobilé k zmene, či k zrušeniu napadnutého rozhodnutia k nemu sa vzťahujúceho. Predloženými listinnými dôkazmi žalobca podľa odvolacieho súdu osvedčil, že žalovaný bol zo svojej funkcie opätovne odvolaný, čo vyplýva zo zápisnice zo dňa 20.11.2022, teda po to, čo predchádzajúce uznesenia o jeho odvolaní boli súdom vyhlásil za neplatné. Žalobca v konaní osvedčil aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy na majetku, keďže bez potrebnej dokumentácie nemožno plniť svoju daňovú povinnosť, ako ani záväzky voči ďalším subjektom, a to na základe faktúr, ktorými žalovaný naďalej disponuje. Zároveň ujma na majetku hrozí aj v prípade neoprávneného konania žalovaného v mene a na účet žalobcu. Žalobca zároveň predložil aj výzvu adresovanú žalovanému, ktorou ho vyzval na predloženie v návrhu špecifikovaných dokumentov, ale aj opakovanú výzvu, na ktorú však žalovaný nijako nereagoval. Za týchto okolností sa podľa krajského súdu javí neodkladné opatrenie ako jediný efektívny prostriedok ochrany žalobcu. Podľa názoru odvolacieho súdu nariadené neodkladné opatrenie vo vzťahu k žalovanému nepredstavuje ani neprimeraný a ani bezdôvodný zásah do výkonu jeho práv, nakoľko v prípade splnenia si svojej povinnosti uvedenej vo výrokoch napadnutého uznesenia, žalovaný môže v súlade s ust. § 334 CSP podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia o uložení povinnosti žalovanému vo výrokoch napadnutého uznesenia, bolo opodstatnené. Vo vzťahu k argumentácii žalovaného, podľa ktorej aj uznesenia o opätovnom odvolaní žalovaného z funkcie predsedu žalobcu budú súdom vyhlásené za neplatné, odvolací súd uzavrel, že posúdenie tejto skutočnosti bude predmetom konania vo veci samej, preto tieto závery žalovaného sú predčasné a za súčasného stavu právne irelevantné. Z týchto dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

Dovolanie a argumentácia procesných strán

15. Žalovaný v podanom dovolaní uviedol, že je toho názoru, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP, keďže ide o rozhodnutie majúce charakter rozhodnutia vo veci samej. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia totiž nebol podaný ani po skončení konania a ani pred začatím konania, na ktoré nadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP. Za fundamentálne pochybenie môže byť podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považované také pochybenie, ktoré opodstatňuje zrušenie rozhodnutia a toto môže predstavovať napr. omyl v právomoci, porušenie súdneho procesu alebo zneužitie právomoci.

16. V danej veci došlo podľa dovolateľa postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady zmätočnosti, pretože konanie je postihnuté vadou spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 (uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/35/2017 z 26. septembra 2018).

17. Poukázal na ustanovenie § 337 ods. 1 a ods. 2 CSP a na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/35/2017 z 26. septembra 2018 podľa ktorého, v prípade, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP neuloží, je súčasne povinný poučiť strany vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá povinnosť, o ich možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených, pričom súd je povinný túto žalobu aj špecifikovať, teda uviesť strany a predmet konania žaloby vo veci samej. Zákon tak súdu stanovuje obligatórnu poučovaciu povinnosť (poučiť stranu, proti ktorej neodkladné opatrenie pred začatím konania smeruje, o možnosti podať žalobu a o právnych následkoch s tým spojených, a to v záujme rovnosti sporových strán a zabezpečenia adekvátnej ochrany práv a oprávnených záujmov strán proti ktorým neodkladné opatrenie smeruje.

18. Podľa dovolateľa potom v prípade, ak súd súčasne s nariadením neodkladného opatrenia vo výrokovej časti žalovanému kvalifikované posúdenie neposkytne, dochádza k porušeniu rovnosti sporových strán, a k zmareniu procesných oprávnení žalovaného, a to k zmareniu jeho možnosti podať žalobu vo veci samej a domáhať sa tak prípadnej procesnej ochrany, v dôsledku čoho ani nemohli nastať prípadné právne následky spojené s podaním takejto žaloby a s prípadným vyhovením tejto žalobe (§ 337 ods. 3 CSP). Ako teda vyplýva z citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu, v prípade neposkytnutia kvalifikovaného poučenia súdom došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces a naplneniu vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Dovolateľ nemôže opomenúť ani tú skutočnosť, že účelom inštitútu neodkladného opatrenia je upraviť bezodkladne pomery medzi stranami sporu alebo obava, že exekúcia bude ohrozená, a to jednak ešte pred rozhodnutím súdu vo veci samej v štádiu pred začatím konania a počas konania, ako aj po jeho skončení. Už zo samotného terminologického a jazykového výkladu procesného inštitútu neodkladného opatrenia vyplýva jeho charakter a zásada neodkladnosti, čo však v danom prípade, aj ak by bol návrh dôvodný, nepochybne absentuje. Vzhľadom na závažnosť právnych následkov, ktoré zákon s nariadením neodkladného opatrenia spája a skutočnosť, že zasahuje podstatným spôsobom do práv druhého subjektu a obmedzuje ich, a to bez existencie samotného meritórneho rozhodnutia súdu, je nevyhnutné, aby súdy zodpovedne a s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu zvažovali relevantnosť a nevyhnutnosť takéhoto zásahu do subjektívneho práva.

20. Súd prvej inštalácie uložil neodkladným opatrením žalovanému, bez časového obmedzenia zdržať sa všetkého konania v mene a na účet žalobcu. Žalovaný rozhodne vylučuje, aby v čase keď nebol zapísaný ako štatutárny orgán v registri pozemkových spoločenstiev, nejakým spôsobom za žalobcu konal a neexistujú ani žiadne indicie, aby tak hodlal urobiť, keďže nie je zapísaný ako osoba oprávnená konať za žalobcu v registri pozemkových spoločenstiev. Pri takomto ponímaní neodkladného opatrenia by súd musel nariaďovať neodkladné opatrenie aj proti ostatným členom legitímneho výboru žalobcu, ktorí sú oprávnení za žalobcu konať.

21. Vzhľadom na uvedené dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v zmysle ustanovenia § 449 ods. 1 CSP zrušil dovolaním napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove

sp. zn. 16Co/5/2023 zo dňa 27. marca 2023.

22. Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Posúdenie veci dovolacím súdom

23. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalovaného odmietne. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

24. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

25. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

26. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 19 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

27. V danom prípade z dovolania žalovaného jednoznačne vyplýva, že napáda uznesenie odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe § 420 písm. f) CSP.

28. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (porovnaj R 19/2017).

29. Dovolací súd sa preto v prvom rade zaoberal tým, či uznesenie odvolacieho súdu spĺňa atribút rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí a dospel k záveru, že v danom prípade uznesenie odvolacieho súdu takýto atribút spĺňa.

30. Dovolací súd nespochybňuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia, spĺňa atribút rozhodnutia vo veci samej, lebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia má povahu rozhodnutia vo veci samej, pretože konanie sa v danej veci skončilo potvrdením uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom nároku, v ktorej sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samú (stáva sa vecou samou). Táto situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia buď po skončení konania a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 CSP.

31. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho

súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

32. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti.

33. Dovolateľ v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP odvolaciemu súdu vytýkal najmä nedostatky v samotnom uznesení súdu prvej inštancie spočívajúce v nepreskúmateľnosti rozhodnutia z dôvodu absencie kvalifikovaného poučenia podľa § 337 ods. 1 a 2 CSP ako aj samotnú formuláciu výroku neodkladného opatrenia, ktoré bolo vydané bez časového obmedzenia, ktorá v podstate má vylúčiť žalovaného z možnosti, aby sa v budúcnosti uchádzal o zvolenie do výboru žalobcu.

34. K predmetným námietkam dovolateľa dovolací súd uvádza, že ide o nedostatky, ktoré dovolateľ uviedol aj v odvolaní a s ktorými sa podľa dovolacieho súdu odvolací súd jasným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal v odôvodnení rozhodnutia v bodoch 22. - 25.

35. Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení, súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

36. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

37. Podľa § 325 ods. 2 písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala, alebo niečo znášala.

38. Podľa § 326 ods. 1 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha.

39. Súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 329 ods. 1 CSP). Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP).

40. Podľa § 336 ods. 1 - 4 CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami. Súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší, ak žaloba nebola v lehote podaná. Ak bola žaloba odmietnutá alebo zamietnutá alebo ak bolo konanie vo veci samej zastavené, platí ustanovenie § 335 primerane.

41. Podľa § 337 ods. 1 - 3 CSP ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a ak navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 neuloží, poučí strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, že môžu podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. Lehotu na podanie žaloby súd neurčuje. Súd vo výroku uznesenia podľa odseku 1 uvedie strany a predmet konania vo veci samej. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. Súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší rozhodnutím,

ktorým žalobe vo veci samej vyhovel. Ustanovenie § 335 platí primerane.

42. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie v dvoch prípadoch, a to ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery (o ktorý prípad ide v preskúmvanej veci), alebo ak je daná obava, že exekúcia bude ohrozená. V rámci civilného sporového konania, je nariadenie neodkladného opatrenia možné za splnenia zákonných predpokladov. Pred nariadením neodkladného opatrenia musí byť z hľadiska splnenia zákonných predpokladov osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami, musí tu byť existencia žalobcom tvrdených a osvedčených skutočností, odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov v záujme dosiahnutia ochranného účelu, ktorý je pre tento inštitút charakteristický, a to uložením požadovanej povinnosti alebo obmedzenia, ktorým je objektívne možno dosiahnuť ochranu, ktorej sa navrhovateľ domáha. Navrhovaným neodkladným opatrením nesmie byť vytvorený nenávratný stav a právne účinky neodkladného opatrenia tiež nemôžu obmedziť povinnú osobu neprimeraným spôsobom a nad nevyhnutný rozsah. Reálne vyhodnotenie potreby bezodkladne upraviť pomery, je otázkou voľnej úvahy súdu. Neodkladné opatrenie bude spravídla opodstatnené, ak žalobcovi hrozí vznik, alebo rozširovanie škody, či inej ujmy, ak dochádza k porušovaniu, alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu.

43. Z vyššie uvedených ustanovení (§ 336 a § 337 CSP) vyplýva, že v prípade, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a žalobcovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP neuloží, je súčasne povinný poučiť strany vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, o ich možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených, pričom súd je povinný túto žalobu aj špecifikovať, teda uviesť strany a predmet konania žaloby vo veci samej. Zákon tak súdu stanovuje obligatórnu poučovaciu povinnosť (poučiť stranu, proti ktorej neodkladné opatrenie pred začatím konania smeruje, o možnosti podať žalobu a o právnych následkoch s tým spojených), a to v záujme rovnosti sporových strán a zabezpečenia adekvátnej ochrany práv a oprávnených záujmov strán, proti ktorým neodkladné opatrenie smeruje (z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 135/2017, na ktoré dovolateľ v dovolaní poukazuje). Súd je tak povinný týmto stranám poskytnúť v zmysle ustanovenia § 337 ods. 1 a ods. 2 CSP kvalifikované poučenie.

44. V tomto prípade súd prvej inštancie súčasne s nariadením neodkladného opatrenia vo výroku, v štvrtej výrokovej vete (výrok označený - IV.), žalovanému (aj žalobcovi) kvalifikované poučenie poskytol („Žalovaného poučuje, že môže podať žalobu vo veci samej za účelom usporiadania vzájomných sporných práv a povinností vo vzťahu k žalobcovi. Stranami sporu vo veci samej budú tie subjekty, ktorým bude svedčiť aktívna a pasívna vecná legitimácia z hľadiska uplatniteľného hmotného práva. Konanie vo veci samej sa môže týkať aj nárokov na navrátenie do pôvodného stavu alebo nárokov na náhradu škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.“), preto nedošlo k porušeniu rovnosti sporových strán a k zmareniu procesných oprávnení žalovaného a to na rozdiel od prípadu vo veci vedenej na Najvyššom súde SR pod sp. značkou 5Cdo/135/2017, v ktorej poučenie absentovalo. Navyše povinnosť uložená žalovanému v tomto prípade neodkladným opatrením už bola vykonaná (požadované dokumenty boli odovzdané). Uvedeným postupom okresného i krajského súdu tak nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces a k naplneniu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

45. So zreteľom na uvedené, dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval procesne v súlade so zákonom, keď potvrdil uznesenie Okresného súdu vo Svidníku č.k. 6C/16/2022-97. Na základe uvedeného dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. f/ CSP.

46. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods.1 CSP. V dovolacom konaní súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania

neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 CSP).

47. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.